Toponimia ca martor al contactelor etnolingvistice

VLAD COJOCARU[1]

„Limba română poate servi pentru reconstituirea unor graiuri slave dispărute sau pentru explicarea unor forme sau sensuri neatestabile în limbile slave de azi" (S. Puşcariu 1940: 282).

The results in the field of toponymic etymology can account for the problems occuring in other fields of research belonging to linguistic or social sciences. These results can offer, for instance, solutions and responses for the inter-ethnic contacts in a certain area during a longer period of time.

Starting from the etymologies discussed in some studies written in the last decades, the author of these lines intends to suggest a few directions of research regarding the ethno-linguistic contacts in the historical province of Moldova (Romania), since early Middle Age up to present time.

Key-words: *toponymic etymology*, *ethno-linguistic contacts*, *Old Turkic*, *East Slavic*, *Hungarian*

Parafrazându-l pe Puşcariu, am putea afirma şi noi că cercetările etimologice din domeniul toponimiei pot conduce la definirea cu acurateţe a contactelor lingvistice dintre grupurile etnice care au locuit de-a lungul timpului pe teritoriul românesc, în speţă pe teritoriul provinciei istorice Moldova.

Vom schiţa câteva direcţii de cercetare posibile, trecând în revistă unele rezultate obţinute în acest domeniu, al etimologiei toponimice, de lingvişti ieşeni.

[1] Institutul de Filologie Română „A. Philippide", Iaşi, România.

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

Corecţii

Este vorba, pe de o parte, de corecţii aduse unor ipoteze care se dovedesc a fi fost nefondate.

Sasova

Sat şi pârâu din judeţul Vaslui, acest toponim nu este un martor al prezenţei saşilor, cum s-a afirmat de unii cercetători[2], ci un derivat vechi ucrainean de la hipocoristicul *Sas* cu sufixul posesiv *-ova* – aşadar, un martor al contactului româno-slav. Cf. MDTM, s.v.:

> Der. v.ucr. de la hipocor. *Sas* (PĂTRUŢ, N. 24) cu suf. **-***ova* pentru a se acorda cu ent. *dolina* „vale"; cf. hidron. ucr. *Sasova* (SGU, 488). Semnificaţia primitivă a fost „Valea lui Sas"; de aceea sintagma românească cu entopicul *vale* are un caracter tautologic.

În acest caz este vorba de un toponim vechi ucrainean pătruns şi în comunitatea românească, expresie a convieţuirii celor două comunităţi.

Trotuşul

Mare afluent drept al Siretului, conform ultimei explicaţii date de Moldovanu 2009–2010: 77, se pare că nu este o mărturie a unei vechi regiuni a *Tartariei* din sudul Moldovei, făcând parte

[2] Iorgu Iordan în *Toponimia românească*, capitolul asupra toponimelor numite de autor *istorice*, menţionează la antroponimul *Sas* o serie de nume compuse – *Sasca*, *Sascut*, *Poiana Sasului* ş.a. – includerea lor în categoria toponimelor istorice indicând fără echivoc interpretarea bazei antroponimice ca etnonim. M. Ciubotaru, în *Toponimia bazinului hidrografic Rebricea (jud. Iaşi – jud. Vaslui). Oiconimele. Perspectivă istorică* (II), studiu publicat în Analele Institutului de Istorie „A.D. Xenopol", XXIX, 1992, 423 este mai circumspect în interpretare, admiţând, totuşi, că „o ipoteză pentru etimologia toponimului" *Sasova* denumind satul situat pe valea Sasovei din bazinul Rebricei (Vaslui) ar putea fi „o probabilă colonizare din secolul XV (?)". Menţionăm faptul că interogaţia aparţine autorului studiului în cauză.

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

din spaţiul controlat în Evul Mediu timpuriu de tătari, ci conservarea unei baze lexicale latineşti (*tortuosus*).

Realizând o schiţă stratigrafică a hidronimiei zonei (bazinul Trotuşului), citând chiar formularea autorului, acesta distinge stratul numelor de origine veche bulgară (*Slănicul*, *Caşinul*, *Dofteana*, **Bârzava* – vechiul nume al Uzului, reconstituit după diminutivul Bârzăuţa, desemnând un afluent), cuprinzând cei mai importanţi afluenţi ai Trotuşului, apoi cel al numelor de origine veche turcică (*Oituzul*, *Uzul*, *Tazlăul*, pentru care vezi Moldovanu 2010b: 60–63), create între secolele X–XI. Ultimul strat este cel al hidronimelor de origine maghiară şi românească, precum *Asăul* şi *Ciobănuşul*. În consecinţă, autorul presupune pentru hidronimul principal, adică *Trotuşul*, o anterioritate absolută în faţa denumirii afluenţilor, aşadar o denumire creată înainte de secolul al X-lea, denumire care în nici un caz nu poate fi de origine maghiară. El nu poate fi nici de origine slavă, pentru că nici tema, nici sufixul nu permit o asociere cu bazele şi cu formanţii specifici denominaţiei hidronimice a vechilor slavi (*ibidem*).

În acest caz clarificarea etimologică dă seama de continuitatea procesului de romanizare a populaţiei autohtone în această parte a Moldovei (Moldovanu 2009–2010: 79):

> Stăpânirea bizantină durează până la invazia hunilor, în anul 375, dar se apreciază că romanizarea dacilor a continuat, cel puţin în sudul Moldovei, încheindu-se probabil prin secolul al VI-lea. [...] Astfel ne explicăm şi conservarea în limba română a unor hidronime antice, precum *Buzăul*, *Siretul*, *Prutul* şi – adăugăm noi – *Trotuşul*.

Precizări

Pe de altă parte, studiul etimologic contribuie la confirmarea şi precizarea unor raporturi etno-lingvistice în spaţiul românesc, în speţă moldovenesc.

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

Origine veche ucraineană

Formate de la aceeaşi bază lexicală slavă *sadŭ* „grădină”, toponimele *Sadău*, *Sadova*, *Sadna* pot fi mărturii ale unor contacte lingvistice şi etnice vechi: Gh. Bolocan afirma în *Introducere* la DTRO, I că toponime formate cu sufixul slav *-na* puteau intra în limbă o perioadă lungă de timp. În plus, adăugăm noi, forma ucraineană modernă *Sadiv* pentru *Sadău* atestă prezenţa continuă a contactului lingvistic între români şi ucraineni în acea zonă, sau mai exact atestă continuitatea utilizării toponimului în comunitatea de limbă ucraineană.

Origine veche turcică

Moldovanu (2007–2008: 19) analizând originea hidronimului *Elanul* este de părere că etimonul este v. turcic *alan* ‘şes, păşune, luncă’, cu iotacizarea slavă estică a lui *a-* iniţial. Fiind un hidronim de valoare medie, precizează autorul, Elanul este anterior invaziei tătărăşti (1241), care a pus capăt stăpânirii seminţiilor turcice în Moldova, alungându-le în Transilvania. Denumirea s-a aplicat iniţial câmpiei străbătute de râu (numită în hărţi *Şesul Elanului*), după care s-a restrâns la desemnarea cursului de apă. Varianta iotacizată, care nu se întâlnea în vechea turcică, trebuie atribuită stratului vechi ucrainean, care s-a suprapus celui turanic, prin secolele XIII–XIV, acomodând fonetic toponimele deja existente. La demonstraţia de mai sus a lingvistului ieşean punctăm un aspect care interesează tocmai contactul interetnic din Sudul Moldovei, şi anume că această intermediere slavă nu indică faptul că românii ar fi venit după slavi în acea zonă, ci probabil că numele turanic creat la începutul mileniului II a fost preluat de autohtoni în perioada de simbioză româno-slavă, înainte de asimilarea lingvistică a slavilor care ne-au transmis numele cu modificarea fonetică menţionată. Suntem nu departe de zona în care slavii au dat numele unui mare afluent al Siretului, şi anume Bârladul, în cursul său inferior.

De altfel, Puşcariu (1940: 298–299) menţionează opiniile lui C.C. Giurescu şi P.P. Panaitescu, care credeau că existau la

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

Nordul Dunării în secolele X–XI mici state slavo-române conduse de principi slavi şi cu predominarea elementului slav (bulgar) din punct de vedere social şi politic. Această îndelungată comunitate slavo-română ar explica, după Puşcariu, şi faptul că unele cuvinte de origine maghiară le avem prin filieră slavă (ruteană) (de ex. verbele în *-ui*); aceeaşi mijlocire slavă ar explica şi forma feminină a unor cuvinte maghiare precum *vamă*, *talpă*, *samă*, afirmă acelaşi, citându-l pe Drăganu 1933: 596.

Discutând etimologia *Covurluiului*, Moldovanu (2007–2008: 21) analizează critic ipotezele anterioare asupra originii toponimului, ajungând la concluzia că acesta este un hidronim de origine pecenegă, creat probabil în secolul al X-lea, în perioada stăpânirii acestui neam asupra Moldovei sudice. Morminte pecenege, din secolele al X-lea – al XI-lea, au fost descoperite în localităţi de pe valea Chinejei, în vecinătatea unor aşezări aparţinând culturii „balcano-dunărene" sau Dridu.

În aceeaşi serie şi zonă autorul discută şi hidronimele *Călmăţui*, *Suhurlui* (Moldovanu 2007–2008).

Acelaşi Moldovanu (2007–2008: 15) lărgeşte discuţia asupra toponimelor de probabilă origine veche turcică, incluzând şi nume din dreapta Siretului, între acesta şi Carpaţii Orientali, mai exact din bazinul Trotuşului:

> Istoricii cred că pecenegii, veniţi în Moldova la sfârşitul secolului al IX-lea, au locuit multă vreme separat de români, în ţinuturi învecinate, stabilind cu aceştia relaţii de schimb şi clientelare. Dar ei n-au reuşit să-şi instaureze dominaţia asupra regiunii de la apus de Siret, pentru că de aici lipsesc cu totul urmele arheologice care să le ateste prezenţa. Toponimia nu confirmă însă această concluzie provizorie, semnalând în bazinul Trotuşului câteva denumiri a căror origine veche turcică ni se pare verosimilă. Măcar unele dintre ele ar putea fi atribuite pecenegilor, chiar dacă nu întotdeauna există indicii formale care să le particularizeze în cadrul vechii limbi turcice.

Primul toponim din această serie cercetată de lingvistul ieşean poate confirma, în plus, ipotezele istoricilor referitoare la drumurile de pătrundere în Transilvania a popoarelor turanice venite din stepele asiatice (mai ales prin nordul Carpaţilor

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

răsăriteni, după unii, prin sudul acestora, după alţii); originea turanică a numelui *Oituzului*, afluent al Trotuşului din sudul Carpaţilor Orientali, propusă de D. Moldovanu poate fi un indiciu clar al unui contact între români şi turanici în partea sudică a Moldovei la începutul celui de-al doilea mileniu (Moldovanu 2007–2008: 16). Şi în acest caz, precum în cazul *Elanului*, este invocată, pentru explicarea evoluţiei formei originare *Aqtuz* la forma românească actuală, intermedierea comunităţii slave (pentru *-kt-* la *-ht*), dar şi a celei maghiare (pentru *A-* la *O-* şi *-ht-* la *-jt*). Concluzia lui Moldovanu punctează tocmai tema propusă de noi spre studiu, sugerându-ne şi o caracterizare adecvată a situaţiei: aceste fenomene atestă relaţiile etno-lingvistice din această zonă cu *mozaic lingvistic*. Cazul analizat de autor reprezintă ilustrarea complexităţii relaţiilor dintre turanici, români, slavi şi maghiari, cu sincronizări şi defazări temporale în acest areal.

În aceeaşi serie de nume turanice se înscrie şi hidronimul *Uzul* din acelaşi bazin al Trotuşului.

Etimonul propus este v. turc. *uz* ‘trecătoare montană’. Denumirea a fost dată, desigur, de primul val de turanici care au trecut din Moldova în Transilvania, unde s-au stabilit încă înainte de anul 1000, cum crede Constantin C. Giurescu (Moldovanu 2007–2008: 16). Problema ridicată în această speţă este următoarea: dacă numele anterior al Uzului a fost slv. *Bârzava*, acesta din urmă ar trebui împins înapoi în timp, ante 1000, aproape de faza vechii slave; cf. Moldovanu (2010a: 27): **Bârzava* ca vechi nume al Uzului, derivat cu suf. *-ava* de la v.sl. *bŭrzŭ* ‘repede’.

Un ultim nume din seria de nume vechi turcice analizate de lingvistul ieşean este *Tazlăul* (Moldovanu 2007–2008: 18).

Redăm şi în acest caz demonstraţia etimologică a autorului, pentru că poate fi în cel mai înalt grad relevantă pentru istoria contactelor interlingvistice din Moldova. De la un v. turc. *täz-/täs-* ‘a alerga’, G. Weigand reconstituia forma *täz-lä-n* ‘a fi repede’, inadecvată însă unui hidronim, consideră lingvistul ieşean. Rásonyi opta pentru adjectivul *täz* ‘repede’ [...] cu sufixul *luy* – etimologie pe care o acceptă şi Moldovanu. Hidronimul peceneg **Täz-lui* (cu pronunţia specifică a lui *-y*

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

final) a fost acomodat fonetic de către unguri, care au substituit diftongul final prin diftongul propriu, *-ay* sau *-au*, reprezentând fazele vechi ale vocalei labiale finale *-ó*. Din ungureşte, numele a fost preluat de români, care au perceput ca *a* vocala tematică maghiară *-e-*, pronunţată foarte deschis, şi au redat prin *-ău* diftongul maghiar. Ceea ce este de remarcat aici, pe lângă existenţa urmelor de influenţă turanică şi la vest de Siret după cum accentua şi Dragoş Moldovanu, nu este prezenţa maghiarilor în această zonă, cunoscută ca zonă de penetrare veche maghiară prin trecătorile din sudul Carpaţilor Orientali, ci intermedierea acestora în preluarea de către români a toponimului de la pecenegi, după cum relevă demonstraţia etimologică a autorului. Dacă filiera slavă în cazul preluării de către români a unor toponime de origine turanică (v. infra *Elanul*) sau maghiară este, cum am afirmat mai sus, expresia comunităţii slavo-române din perioada anterioară asimilării lingvistice a slavilor de către români, în cazul intermedierii maghiare (cf. *Tazlău*, *Oituz*), explicaţia este diferită: ar putea fi vorba de o diferenţă cronologică între contactul dintre turanici şi maghiari în zonele respective, pe de o parte, şi acela dintre maghiari şi români.

Origine maghiară

Tot în partea meridională a Moldovei o serie de toponime indică un contact lingvistic vechi între români şi maghiari: *Adjudul*, hagiotoponim de la magh. *Egyd*, *Egyed* (pentru Sanctus Aegidius), reflectând expansiunea secuiască de la începutul secolului al XIII-lea în sudul Moldovei, alături de *Sascut*, din aceeaşi zonă, de la magh. *Sasz-Kut* ‘Fântâna lui Sas’, ca şi eventual *Nerejul* din Vrancea, de la magh. *nyires* ‘mestecăniş’, precum *Nirajul* din Transilvania, sau cu surprinderea unor etape diferite din evoluţia etimonului maghiar, precum toponimele *Mănăruş*, *Măieruş* şi *Măgheruş*, toate cu semnificaţia de ‘aluniş’, de la magh. *monyoros*, în diverse etape de evoluţie fonetică a cuvântului (cf. Petrovici 1970: 152–157).

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

Evoluţii divergente în limbi diferite

Slănic şi Solonţ

În aceeaşi zonă se află două toponime, *Slănic* şi *Solonţ*, ambele de la aceeaşi bază lexicală slavă, dar cu sufixe slave diferite, derivatele fiind păstrate, selectiv, de români, respectiv de maghiari, aşadar expresie a unor contacte multilingvistice, slave, româneşti şi maghiare. Cf. Moldovanu 2010a: 18–19, unde ne este prezentat un tip particular de polarizare toponimică, şi anume acela prin care câmpurile se constituie nu pe baza relaţiei de contiguitate între obiecte geografice din clase diferite, ci în virtutea unei calităţi comune a denotatelor, sesizată de către denominatori:

> Un afluent al Trotuşului este numit *Slănic* de către români (< v. bg. *slanikŭ*), dar *Szaláncz* de către secui (< v. bg. **slanĭcĭ*). Utilizarea unui dublu sufix de către vechii bulgari i-a nedumerit pe slavişti (Kniezsa 1948: 10; Petrovici 1970: 192), care n-au putut să-i ofere o explicaţie.

Luându-l în discuţie, Emil Petrovici remarcă faptul că Slănicul Moldovei „pare a fi ultimul toponimic [mergînd pe direcţia S-V spre N-E] prezentând metateza în loc de polnoglasie", adică metateza de sorginte slavă sudică, şi nu polnoglasia de origine ucraineană, slavă estică[3]. Analizând în detaliu problema acestor toponime, lingvistul clujean ajunge la concluzia că forma maghiară diminutivală *Szoloncka*, *Szaloncka* (pentru satul Slănicel) ar ascunde o formă slavă cu polnoglasie de tipul *Solonţ* sau *Soloneţ*, precum un alt Solonţ din zonă, afluent al Tazlăului şi sat, sau *Soloneţ*, afluent al Prutului. Ceea ce îl împiedică pe E. Petrovici să admită posibilitatea ca forma maghiară să plece de la forma slavă sudică preluată de români este diferenţa de sufixe dintre cele două forme. Adjectivul sl.com. **solnъ* „sărat" a fost o dată substantivizat cu sufixul *-ikъ* (**solnikъ* → sl. sud **Slanikъ*). iar altă dată cu sufixul *-ьcь*

[3] Cf. Emil Petrovici, *Etimologia toponimicelor* ***Doftana***, ***Dofteana***, ***Doftăneţ***, ***Doftăniţa*** *şi a cuvântului* ***dohot***, în SCL, V, 1–2/1954; v. şi vol. *Studii de dialectologie şi toponimie*, Bucureşti, Editura Academiei, 1970.

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

(**solnьcь* →sl. est **Solonьcь*), ultima formă părând a fi cea preluată şi perpetuată de secui până astăzi. Iar românii, care au un *alt derivat* decât cel întrebuinţat de maghiari, l-ar fi putut lua de la slavi în altă parte, înlocuind apoi forma **Slan(eţ)* cu o formă mai obişnuită pentru ei. Pentru a rezolva această problemă, şi anume împingerea către nord a limitei toponimelor cu reflexe sud-slave, Petar Skok presupune un apelativ **slănic* „râu sărat" în limba română, neconfirmat însă altfel (apud Petrovici 1970: 165).

După părerea lui Moldovanu (2010a: 19):

> baza lexicală reflectă o caracteristică comună, v.bg. *slanŭ* 'sărat', iar sufixele particularizează obiecte geografice contigue: *slanikŭ* 'salină'[4] şi **Slanĭcĭ* 'pârâul sărat'. Opoziţia sufixală primară s-a neutralizat în uzul vorbitorilor neslavi care au preluat toponimele, astfel încât românii au generalizat o denumire, iar secuii pe cealaltă.

Dofteana

Reluând discuţia legată de perioada de comunitate slavo-română şi de filiera maghiară în anumite situaţii, etimologia hidronimului *Dofteana*, din aceeaşi zonă a Trotuşului şi Slănicului, clarificată de E. Petrovici (1970: 161) relevă, din nou ca în cazul *Slănicului/Solonţului*, o separare a celor două comunităţi, slavo-română, respectiv maghiară, în ceea ce priveşte păstrarea şi utilizarea toponimului în discuţie. În acest caz forma creată de strămoşii slavilor de est (prin secolele X–XI), **Deguteana*, devenită **Dekteana*, după amuţirea ierului neintens şi trecerea grupului cons. *-gt-* la *-ct-* prin asimilare consonantică, apoi *Dehteana*, a avut linii de evoluţie distincte în cele două comunităţi trăitoare în zonă. Maghiarii preluând forma slavă **Dehteana* au ajuns la forma *Dehtene* prin armonie vocalică, apoi *Dejtene* prin evoluţia grupului *-ht* la *jt* prin sec. al XVI-lea. Deşi au plecat de la aceeaşi formă slavă, românii au avut propria lor linie de evoluţie, separat de maghiari, până la forma actuală (trecând prin formele *Defteana*, eventual *Dăfteana* apoi *Dofteana*).

[4] Şi Puşcariu (1940: 303) îl glosează ca 'vânzare de sare'.

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

Completăm tabloul schiţat cu cazul toponimului *Moldova*, râul, târgul (Baia) şi ţara, mărturie şi acesta a contactelor multietnice din zona de Nord-Vest a Moldovei (slavi, germanici, maghiari, români) (cf. discuţia la Moldovanu 2010a), de asemenea cu cel al *Bârladului*, mare afluent stâng al Siretului, a cărui etimologie, slavă, aduce clarificări asupra zonei iniţiale de apariţie a denumirii, şi anume cursul inferior al râului, implicit asupra zonei de contact lingvistic slavo-român (Moldovanu 2010a). Clarificarea etimologică este relevantă pentru istoria contactelor slavo-române din Sudul Moldovei. Preluând pe Maria Comşa, autorul vorbeşte de existenţa unui cnezat din secolele IX–X, în împrejurimile Focşanilor, având rolul de a apăra drumul, de mare importanţă comercială, de la salinele de pe Trotuş la Dunăre. Moldovanu 2010a: 38 completează tabloul din această parte a Moldovei:

> La est de acest cnezat, a existat în mod cert un altul, pe valea inferioară a Chinejei, afluent drept al Prutului la Galaţi. Ca şi Bârladul, *Chineja* este un hidronim vechi bulgar, de la **kŭnędzja* 'valea cneazului', cu dispariţia jerului slab şi spirantizarea lui *dz* > *z* în bulgara veche (secolele IX–XI), apoi cu evoluţia nazalei *ę* > *e* în bulgara medie (secolele XII–XIII).

Chiar şi ipoteza unei migraţii de populaţii sud-dunărene în nordul Dunării, inclusiv în Moldova, poate fi susţinută prin clarificări etimologice toponimice: *Agârcia*, afluent al Bistriţei lângă Piatra-Neamţ şi localitate, de la *an-gărk-ja* (dolina) 'la valea grecului', considerat un toponim de colonizare creat de un grup etnic compozit (aromâni şi bulgari), venit din sudul Dunării (cf. MDTM şi Moldovanu 1991–1992).

Antroponime

Puşcariu (1940: 299–300) opina:

> În vremea când slavii alcătuiau clasa suprapusă, vechile numiri româneşti ca *Ursu*, *Corbu*, *Lupu*, *Crăciun* ş.a. au fost înlocuite prin nume ca *Dan*, *Mircea*, *Stan*, *Dragomir*, *Vlaicu* etc. Dacă mulţi dintre voievozi şi atâţi

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

> boieri de-ai noştri purtau în vremurile vechi nume slave, aceasta nu înseamnă că ei erau slavi din născare, ci numai că boierimea română s-a luat în alegerea numelor după boierii slavi [...] Nimic nu e mai supus modei etc.

Credem, totuşi, că puterea modei era atunci cu mult mai mică decât în timpurile moderne. De aceea considerăm că o altă direcţie de cercetare poate fi oferită de studierea bazelor antroponimice ale toponimelor personale din Moldova din perioada medievală, atunci când numele de persoană era mai puternic legat de originea etnică a purtătorului. Aşadar, urmărirea zonelor în care apar nume precum *Tivadar* (MDTM, s.v. *Tăvădăreşti*), *Farao* (*ibidem*, s.v. *Fărăoani*), *Szabo* (*ibidem*, s.v. *Săbăoani*), *Mădârjac* (MDTM, s.v. *Mădârjac*, de la n. pers. ardelenesc *Mădârjac* (< magh. *madárszák* „sac de păsări", „cursă", după August Scriban) poate fi relevantă şi ea în problema contactelor inter-etnice[5].

Dacă la nivelul lexicului comun se cunosc cazuri de împrumut lexical biunivoc între două limbi, când un cuvânt preluat de vorbitorii unei comunităţi lingvistice revine în limba din care a fost împrumutat, desigur că într-o formă modificată şi eventual şi cu modificări semantice, am relevat prezenţa unui fenomen similar în cazul toponimiei în zone cu populaţie mixtă, cu procese specifice la nivelul formei numelor, al calităţii componentelor în cazul sintagmelor toponimice, sau la nivelul referentului geografic.

Valorificarea rezultatelor de până acum ale cercetărilor etimologice în toponimia românească poate conduce la realizarea unui studiu de sinteză asupra contactelor etnolingvistice de pe teritoriul provinciei istorice Moldova din perspectivă diacronică.

[5] De altfel, acelaşi Puşcariu (1940: 312) afirmă: Nume de persoană şi de localităţi din Moldova şi Basarabia ne permit să urmărim mişcarea spre est a ungurilor.

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)

Bibliografie

DTRO: *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* (red. prof. univ. dr. Gheorghe Bolocan), I, Craiova, 1993 şi urm.

MDTM: Dragoş Moldovanu (coord.), Daniela Butnaru, Dinu Moscal, Ana-Maria Prisacaru, Vlad Cojocaru, *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicţionar toponimic al Moldovei (structural şi etimologic)*, partea 1. *Toponime personale*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2014.

SGU: *Slovnyk gidronimiv Ukrajiny* (sub red. lui A.P. Nepokupnyj, O.S. Stryžak, K.K. Cilujko), Kiev, 1979.

*

DRĂGANU N., *Românii în veacurile IX–XIV pe baza toponimie şi a onomasticei*, Bucureşti, Monitorul Oficial, 1933.

KNIEZSA I., *Szláv eredetű viznevek a székelyföldön*, „Magyar Nyelv", XLIV, nr. 1, 1948.

MOLDOVANU D., *Hidronime de origine veche turcică în sudul Moldovei*, în „Anuar de lingvistică şi istorie literară", XLVII–XLVIII, p. 9–28, 2007–2008.

—— *Hydronyms of Old Turkish origin in the South of Moldavia*, „Beiträge zur Namenforschung", Bd. 45/1, Neue Folge, p. 45–67, 2010b.

—— *Introducere* la *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, I_{1-2}, *Repertoriul istoric al unităţilor administrativ-teritoriale (1772–1988)*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1991–1992.

—— *Teoria câmpurilor toponimice (cu aplicaţie la câmpul hidronimului MOLDOVA)*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2010a.

—— *Toponime de origine romană în Transilvania şi în sud-vestul Moldovei*, în „Anuar de lingvistică şi istorie literară", XLIX–L, p. 17–95, 2009–2010.

PĂTRUŢ I., *Nume de persoane şi nume de locuri româneşti*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1984.

PETROVICI E., *Studii de dialectologie şi toponimie*, Bucureşti, 1970.

PUŞCARIU S., *Limba română*, vol. I, *Privire generală*, Bucureşti, Fundaţia pentru Literatură şi Artă Carol II, 1940.

BDD-V4931 © 2016 Aracne editrice
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 05:56:30 UTC)